Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaosto

HE 134/2016 vp

Valtion panostus Team Finlandin toimintaan - toiminnan tuloksellisuus, ongelmakohdat ja kehittämishaasteet

Team Finlandin toiminta liittyy hallituksen kärkihankkeisiin. Hallituksen kasvupaketin (4/2016) toimenpiteiden tavoitteena on tukea kasvuhakuisten pk-yritysten kansainvälistymistä ja tarjota Team Finland -palvelut yhdeltä luukulta sekä tavoitella ulkomaalaisia investointeja.

Team Finlandin tunnettuus on vielä riittämätöntä. Yksi selitys lienee se, että Team Finland on yleisbrändi, kun taas palveluita tarjotaan kunkin Team Finland toimijan palveluina. Yrityksillä on vaikeaa hahmotella tätä asetelmaa. Heikko tunnettuus heijastuu kritiikkinä Team Finlandia kohtaan. Toisaalta TF-verkoston toimijoiden palveluita käyttäneet ovat kohtuullisen tyytyväisiä (mm. Teknologiateollisuuden selvitys 5/2016).

Painotamme että verkoston tulee pystyä palvelemaan mikroyrityksiä. Verkoston onnistumista mitataan lopulta siinä, miten yrityksiä saadaan kansainvälisille markkinoille.

Suomi on erittäin riippuvainen muutamien toimialojen ja suuryritysten viennistä. Suomen Yrittäjät on linjannut tämän vaalikauden tavoitteeksi, että pk-vientiyritysten lukumäärä tulisi saada kaksinkertaistumaan. Toinen lähestymistapa on pk-yritysten viennin volyymin kaksinkertaistaminen. Tavoitteet tukevat toisiaan.

Team Finland -verkoston palvelut

Team Finland -palveluiden kehittäminen on jatkuva prosessi. Tänä vuonna verkostossa on tapahtunut paljon. Team Finland -palveluprosessi on saatu valmiiksi ja edetään kohti yhden luukun periaatetta. On yksi yhteinen TF-palvelunumero ja yrityksille tehdään palveluehdotuksia. Tavoitteena on 350 palveluehdotuksen tekeminen tänä vuonna.Tekes, Finpro ja Finnvera toimivat samoissa tiloissa Team Finland -talossa. Tulossa on yhteinen asiakashallintarekisteri, joka helpottaa asiointia TF-verkoston kanssa.

Maailmalla Team Finland -verkostoa edustaa yli 80 paikallista tiimiä. Ne kokoavat yhteen kullakin alueella toimivat Suomen viranomaiset, julkisrahoitteiset organisaatiot sekä muut keskeiset Suomi-toimijat. Kynnys ottaa

yhteyttä TF-verkostoon niin Suomessa kuin ympäri maailmaakin on madaltunut.

Suomen Yrittäjät toimii Team Finland -partnerina ja yrittäjäjärjestö on edustettuna alueellisissa TF-verkostoissa.

Finprolla on tärkeä rooli

Finpron palveluiden käytettävyys on parantunut toteutettujen muutosten johdosta. Yrittäjät on helppo ohjata Finprolle kun palvelut ovat maksuttomia tai edullisia. Finpro pystyy valmentamaan ja neuvomaan suomalaisia pk-yrityksiä kansainvälistymisen eri vaiheissa.

Yksi Finpron etu on globaalit toimialatiimit. Toimialaosaamista voidaan kohdistaa eri markkina-alueille. Toinen vahvuus on myynti- ja markkinointiosaaminen.

Finprosta tuli vuoden vaihteessa kokonaan valtion omistama osakeyhtiö. Muutoksen myötä Finpro sai mm. oman budjettimomentin. Pidämme tärkeänä, että Finpron toimintaedellytyksistä huolehditaan. Resurssien lisäleikkaukset olisivat erittäin haitallisia Finpron palvelukyvylle.

Painotamme siksi

- ettei kohdemarkkinoilla sijaitsevien vientikeskusten ja edustustojen verkostoa saa nykytasosta enää heikentää, ja
- ettei Finpron rahoitusta tule pienentää nykytasosta.

Ensimmäiset Team Finland -kasvuohjelmat käynnistettiin syksyllä 2014. Ohjelmat tarjoavat yrityksille toimialoittain räätälöityjä palveluita keskeisillä teollisuuden ja palveluliiketoiminnan aloilla. Team Finland -kumppanina Finpro hallinnoi yli 30 merkittävää kasvuohjelmaa.

Maakuntauudistuksen vaikutukset aluemalliin

Team Finland verkoston erityisenä haasteena on alueellinen näkyminen koska Team Finlandilla ei ole omia palveluita.

Team Finlandin kotimaisen aluemalli on saatu valmiiksi ja toteutettu eri mallien pohjalta. Nyt on alkamassa uusi myllerrys.

Maakuntauudistus tuo isoja muutoksia Team Finlandin palveluihin. Tekesillä on tässä iso vastuu ja rooli. Pirkanmaan ELY-keskuksesta siirtyy vuodenvaihteessa 92 henkilöä Tekesin palkkalistoille. 15 alueella on vahvat tiimit, jotka ovat Tekesin suorassa ohjauksessa.

Seudullisten kehitysyhtiöiden asema Team Finland -verkostossa vaatii selkeyttämistä.

Seuraavien kahden vuoden aikana rakennetaan toimintatapa, jolla varmistetaan, että paikalliset, kansalliset sekä maailmalla toimivat verkostot toimivat hyvin yhteen. Tällainen toimintatapa edellyttää, että maakunnat rakentavat heti alusta lähtien vahvan Team Finland toiminnon itselleen ja verkostoituvat keskenään kuin valtakunnallisten toimijoiden suuntaan. Alueilla Team Finland -henkilökunnan pitää voida identifioida potentiaalisten kansainvälistyjien joukko ja saattaa ne kansalliseen verkostoon.

Ihannetapauksessa uusi maakuntamalli saadaan nopeasti toimimaan. Huonoimmassa tapauksessa maakunnat kääntyvät sisäänpäin ja voimavarat menevätkin sisäisiin hallintoprosesseihin. Silloin Team Finland–kritiikki, jossa toimintaa arvostellaan hallintokeskeisyydestä, saa uutta pontta.

Pienyritysten kasvun ja kansainvälistymisen rahoitus

Painotamme sitä, että kansainvälistymisrahoitusta tulee olla tarjolla myös pienimmille yrityksille, jotka haluavat kansainvälistyä.

Suomen Yrittäjät on kantanut huolta ns. yhteishankerahoituksesta. Tällä tarkoitetaan rahoitusta messuosallistumisiin sekä vientirenkaisiin. Messuihin (Team Finland Trade Fair -instrumentti) on käytössä vain 3 miljoonaa euroa vuodessa. Messuosallistumisten taso on laskenut kun pienyrityksissä osallistutaan vain kaikkein tärkeimpiin messuihin. Pienemmät messut, joilla pyritään avaamaan tie uusille markkinoille, ovat jääneet pois.

Team Finland 4 Exporters tukee vientirenkaita, joissa neljä yritystä palkkaa yhteisen vientipäällikön. Niissä mennään yhdessä kansainvälisille markkinoille ja saadaan vertaistukea toisilta. Yhteishanke on pienyritykselle helppo tie kansainvälistyä. Olisi mielestämme lyhytnäköistä lopettaa toimiva, suoraan yritysten käytössä oleva vienninedistämismalli. Konsortioiden rakentamisessa meillä on parantamisen varaa. Yritykset joutuvat hakemaan vientimarkkinoita yhä kauempaa. Isoissa toimituksissa monen yrityksen yhteistyö voi olla menestymisen edellytys.

Tässä tilanteessa olemme kehottaneet yrityksiä tutustumaan Tekesin Kiito (yli 5 vuotta toimineille yrityksille) ja Tempo tuotteisiin (start up). Niiden kautta yritys saa avustusta ja lainaa. Tätä rahoitusta voi käyttää myös esimerkiksi vientirenkaisiin. Myös maaseudun kehittämisraha on käyttökelpoinen taajamien ulkopuolella.

Ystävällisin terveisin

Suomen Yrittäjät

Thomas Palmgren
kansainvälisten asioiden päällikkö